

సత్యవతి గదిగణా గిన్నె కడుగుతూంది.

ఇవాళ నేను ఊరు వెళ్ళటం ఆమెకు సుకరామూ ఇష్టం లేదు. ఆమెకు ఇష్టం లేదని నేను ప్రయాణం వదలచుకోలేదు. పది మందితో కలిసి వేస కున్న ప్రోగ్రాం అది. ఎలా మానేస్తాను? మా సత్యవతికి ఇష్టం లేదు వేమ రానుంటే వవ్వరూ.

"వందగకు ఎలా మా మావాణ్ణికి మాడుగుల వెల్లామమకు టున్నాం కదా! ఇవాళ ఎందుకంటి: ఈ ప్రయాణం వెట్టు కున్నారు దబ్బు దందగ" అంది కడిగిన గిన్నెలు మీద బోర్లిస్తూ.

"వందగకు వెళ్ళటంమనేదాంలే. ఇంకా ఎక్కడ వందగ: నేనేం కోక్కిరు వెళు తున్నానా: ఆమెరికా వెళుతున్నానా: పక్కపన్ను మాడుగుల సేకడానికి పెద్ద దబ్బు తర్చి వచ్చిపోతున్నావ" అన్నాను కోవంగా.

నా ప్రయాణం గురించి నిన్నటి నుంచి ఆమెకూ నాకూ వాదన జరుగుతూంది. మా కొచ్చే జీతం మాకు నటానికే చాలని మాట నిజమే. అందులో మా పాడేరులో వరకులన్నీ ప్రియవే. కాంపగూరల సంగతి నరేసరి: అయితే నాకు ప్రమోషను వచ్చి పెద్ద ఉద్యోగస్థుణ్ణి రెండు చేతులా సంపాదించిన నాడు మా అవిడ నా వినోద తర్చులకు అనుమతి ఇస్తుందేమో కాని కను చూపు మేరలో నాకు ప్రమోషన్ వచ్చే సూచనలు లేవు. గానుగే జీవితం. ఈ ఊర్లో ఓ పినిమా లేదు. నాదా లేదు. బుర్ర మొద్దుబారి ఏచ్చెక్కేట్టవు అంది ఒక్కసారి. ఆమె ఎన్ని నడిగినా నా నిర్ణయం మార్చుకో దలచుకోలేదు.

"ఈ వర్షాల్లో ప్రయాణం మిటంటి" అంది మళ్ళీ సత్యవతి.

"దిగువున వర్షాలు లే: వన ప్రారబ్ధం కొద్దీ ఇక్కడే ఈ వర్షాల నోరు ముయ్యి. మరేం మాట్లాడకు" అన్నాను.

ఆమె మరేమీ మాట్లాడలేదు. ఉదయం మంచి చిరబుర్రలాడుతున్న వర్షా ఉదాసీనంగా ఉందిపోయింది. ఉదయం వెళ్ళి సాయం త్రానికి వచ్చెయ్యటం మ: అయితే సాతిక రూపాయల తర్చు. మి తుడు పిలిచాడు వీధిలోంచే. ఒరే బ్రద బిస్సు వచ్చే స్టూంది అని ఇంట్లోంచి బయటవచ్చాను.

విజ్ఞానము

కావిలిపాటి విజయలక్ష్మి

ముందే సీట్లకు చెప్పాను కనుక అందరం కూర్చున్నాం బస్సులో. నన్ను చలిగాలి, చిన్న తుంపర, మా శరీరాలు చలిగాలికి అలవాటు పడిపోయాయి. ముందు మాడుగుల చూసి వణ్ణాది వెడ్డామా? లేక వణ్ణాది తిన్నగా వెళ్ళిపోయి మాడుగుల వెడ్డామా? చర్చ.

చివరికి టిక్కెట్లు వాడుగులకే తీసుకున్నాం. నమస్కారం బాగా.. గణివిజిగా ఉన్న నా ఆలోచనలు చెరిపేసిందాగొంతు.

గణం పక్షకు నిల్చున్న పదాలు అతని వెనుకే ఒదిగి నిల్చున్న లక్ష్మి. వీరిద్దరూ ఎక్కడికి వెళుతున్నారు చెప్పి అని మనస్సులోనే అనుకుని "కాగున్నావా? ఎక్కడికి ప్రయాణం?" నవ్వుతూ ప్రశ్నించాను.

"మాడుగుల" అన్నాడు పదాలు. "లక్ష్మి మువ్వెక్కడికి?" అడిగాను. లక్ష్మి మా ఇంట్లో వనిచేపేది మేమా ఊరు వెళ్ళిన కొత్తలో. తర్వాత వెళ్ళి అయి అంబారింటికి వెళ్ళిపోయింది. ఆమె అత్తవారి ఊరు కూడా మా ఊరి దగ్గర ఊరోనే, అన్నలు మేముండే సాదేరే నాలుగు ఊళ్ళ కలయిక, ఇవ్వడమే ఒక్కతే ప్రయాణం చేస్తున్నామా? అనే సం దేహం వచ్చి. "నీతో ఎవరు వస్తున్నారు?" ప్రశ్నించాను అప్రయత్నం.

"నేను ఒక్కతేనే," అని కిసుక్కవ నవ్వింది. పదాలు ఆమెను అణుకుతో పొడిచాడు. "ఇది వీడితో లేచిపోవటం లేదు కదా! అనే ఆలోచన వచ్చేసరికి లక్ష్మి మీద జాలి వేసింది. పదాలు వచ్చి తానుబోతు. వాడికి వెళ్ళాం ఇద్దరు ఏల్లలా ఉన్నారు. తాగి ప్రతి రోజూ ఆ వెళ్ళాన్ని ఈడ్చి ఈడ్చి తంతుడు. అది రోజూ మేముండే రోడ్డున జరిగే భాగోతం. దీనికికెలీ? ఎందుకు వీడిమోజులో వడింది? విచారించాను.

బస్సు కొండలు దిగుతుంది. మేమాలూ చల్లని గాలి వెనక్కి జరిపోతున్నాయ్. 'గరికణం' చెక్పోస్తు దగ్గర బస్సుగింది. వాతావరణంలో వెచ్చదనం, శరీరాని కడో కొత్త అనుభవంలా ఉంది.

నా ప్రాండు 'చిట్టి' అడిగి డుకండక్టరును, "విమండి కండక్టరు గారూ మీ సూర్యుణ్ణి ఓసారి మా కొండమీదికివం చరూ!" అని.

"మా సూర్యుడు కొండ ఎక్కలేవంటున్నాడు. టిపీమని జవాబిచ్చాడు కండక్టరు. అందరూ "మొల్లన" నవ్వారు.

నిలబడ పదాలు, లక్ష్మి నా ముందు సీట్లో పక్క పక్కన ఎప్పుడు కూర్చున్నారో నేను గమనించనే లేదు.

మళ్ళీ ఉషారుగా, ఎవరేం మాటాడుతున్నారో అర్థం కానంతగా గలగల మాట్లాడేసకుంటున్నారు.

నువ్వేం మాట్లాడవేమిరా? డబ్బు బెంగా మా టిట్టి వవ్వుతూ అడిగాడు.

వాడికేం ఆపీసరు. జీతం లంచం రెండూ తింటున్నాడు. నాకెలా వస్తుంది డబ్బు! ఉత్త జీతపు రాళ్ళతో నెల వెచ్చాల్సి వెళ్ళుబుచ్చుకోవాలి అనుకుని చిన్నగా నవ్వేకాను మా చిటి నీట్గా ద్రవ్ చేసుకొంటాడు సిమ్గా కనుచుసాడు. బాగా తాగుతాడట గాని నాకు తెలియదు. మా ఆపీసుల్లో 'మధ్యపానం మానండి' అనే కాయితాలు అక్కడక్కడ గోడలకు వేళ్ళాడుతూ ఉంటాయి. అది చదవటం వచ్చిన వారు బరిదేన మందు తాగుతారు. చదవటం రాని వారు నాలు సారా తాగుతారు. అంతే వ్యత్యాసం. ఆపీసరు వూరిగా లోడయితే మోసుకెళ్ళి ఎక్కడో భద్రంగా వదుకోబెట్టి ఉపచర్యలు చేస్తారు. సాచారణ వ్యక్తి తాగి రోడ్లంబి అరుస్తాడు.

"ఒరే, ఇంటి గురించి డబ్బు గురించి ఆలోచించి ప్రస్తుతం మన ఆనుభవాన్ని దూరం చేసుకోకు" హెచ్చరించాడు చిట్టి.

జిజ్ఞాస అనిపించింది నాకు. నాకు ఎంతో విలువైన పాతిక రూపాయల బుచ్చుతో కొనుక్కుంటూన్న అనుభవం ఇది.

తెల్లగా వరుచుకంటూన్న ఎండ, వెచ్చని వాతావరణం. సావయన రోడ్డున సాగిపో తుంది బస్సు. మధ్య మధ్య ఊర్లలో బస్ ఆగుతుంది. ప్రయాణీకులు దిగుతున్నారు. మళ్ళీ ఎక్కుతున్నారు.

మాడుగులలో బస్ ఆగింది బిలబిలా దిగిపోయారు జనం. మేమూ దిగాము. లక్ష్మి, పదాలు దిగారు. ముందు వెంకటేశ్వరస్వామి గుడిమాదాం అని కొందరు, పార్లసాంధి గుడికి వెళ్ళినట్టేదాం అని కొందరు. పార్ల సాంధి కొండ మెట్లెక్కి మళ్ళీ వణ్ణాది వెంకటేశ్వరస్వామి కొండమెట్లు ఎక్కగలమా? ఒకరి అనుమానం, భయం.

మరేం వరేదు వదండి. పార్ల సాంధి గుడిమాదాం అన్నాడు చిట్టి. కొబ్బరికాయలు అరటి పళ్ళు కొనిపట్టుకుని పార్లసాంధి కొండవైపు నడిచాం కబుర్లు చెప్పుకుంటూ. ఊరుదాటిన తర్వాత పోలాల్లో నువ్వు నీళ్ళు తోడుకుంటున్నారు, అచారిత్రం కాషాయి రంగు అంగ వస్త్రం కట్టుకుని ఆడవాళ్ళు లేరో, నూతికిరారో, మదో, పిడి తెలియదుగాని డుక్కలాటి పాత బిందెల్లో నీళ్ళు మోసున్నారు ఆచారిగారు కొండం దూరంలో ఉన్న తమ దాదా ఇంటికి. మమ్మల్ని చూస్తూనే వదండి వచ్చేసానిప్పుడే అన్నాడు హడావుడిగా.

నూతి దగ్గర కాళ్ళు చేతులూ ముఖం కడుక్కొని బయలుదేరాం. మా సొంత మాతి నీరు దగ్గర ఆ నీరు చప్పన అనిపించింది.

వెళ్ళే దోపకు కుడిచేతివక్కన ఆచారి గారి దాదా. అచారిగారు నీళ్ళు మొంట్లు టం చూసిన మా చిట్టి లెక్కరుదంచేస్తున్నాడు. ఆడవాళ్ళని అడుపులో ఉంచాలని, కండ్లలో చెయ్యాలని, స్వేచ్ఛ విచ్చలవిడికేం ఇచ్చి వదల కూడదనీ, అలావదిలేస్తే ఆచారి గారి గతే అందరికీ పడుతుందనీ, ఇలా ఆడవాళ్ళకు స్వేచ్ఛ ఇవ్వడం వలన వచ్చే ఇబ్బందులు ఏకరువు పెడుతున్నాడు. రుగా రావుగారి ముఖం చిన్నబోయింది. అతని భార్య వారానికి ఓ సారి విశాఖ వెళ్ళి సినిమాలు చూసి వస్తూఉంటుంది. భర్త ముఖం ఓటించుకున్నాడు. ఆతను సొంతం శ్రం బదయ్యే సరికి రాకపోతే అతనిభార్య వారే లేవడీనుంది, అది అందరికీ తెలుసు. ఎవరిపట్టుకు వారికే ఎగపారుతున్నాయనని మాటలు. ప్రతి విషయానికీ అడు తగిలే సా నత్యవతిమీద నాకు కోపం వస్తూంది. ఇందరికీ వెళ్ళగానే గట్టిగా బుద్ధిచెప్పాలనుకున్నాను. ఎవరేమనుకున్నా వాడిదోరణి వాడిదే.

మొదటి కొండమీద గుడిచూసి దిగిన గుడి చూద్దామనుకుంటున్నాం. మొట్ట మొట్ట ఎక్కుతూనే ఆర్పిలా పైన కొమ్మలు వెనపేసుకున్న నూరు వరహాలచెట్లు. తెల్ల మెట్టుకు నిల్చి వెనుతిరిగిచూస్తే ఓ సుందర దృశ్యం, ప్రకృతి చిత్రణ! ముగ్ధులను తున్నాం. చుట్టూకోటగోడలా కొండల కొండలు, మధ్య వెచ్చని చెట్లు, పోలాలు. అమధ్యనవల్లె, పట్టుమూ కాని 'మాడుగుల'

అలా మెట్టుమెట్టుకి తిరిగి వచ్చి ఆనందిస్తున్నాం.

మెట్టుమెట్టుకు నిల్చున్నా - కానంత అలసట. ఆక్కడనుంచి చూడమడగుల ఆద్యక్షమై-కొండలు, పచ్చని చెట్లు, వరుస వరుసలుగా కనిపించే తాటిచెట్ల, కొండలపై నుంచి వరుగులు తీసే మేనువ కుట. మళ్ళీ మెట్లెక్కి ద్వజ సంభం దగ్గరలో ఉన్న మెట్లమీదనుంచి చూశాం. మడగుల శిథిల మౌతున్నకొండ, వాటర్టూకు, అమెరికన్ హాప్పీటర్ వెంకటేశ్వ అలయం. ఆ ఆలయానికి కొంచెం దూరం ఉండటం. రాజగారు ఆ రిస్క మార్గం గుండా వెళ్ళి స్వామిని దర్శించుకునే వారట. దూరావ కనిపిస్తుంది శివాలయం. ప్రకృతి సౌందర్యాన్ని వరసకంగా చూస్తున్నాం.

మా చిట్టిగాడు మతంపేను విజౌమ్మలా కూర్చున్నాడు. ద్వజ సంభం ముందు. గుడిచుట్టూ ప్రదక్షిణంచేసి మండవంలో మతం పేసుకువి కూర్చున్నాం. అప్పుడు మాకు ఏమీ కమించటంలేదే సందాహం నడిచి మోక్షం ప్రాప్తించి నట్టుగా వర్తక శిథిలాల మత్రమే దర్శన మిస్తున్నాయి. అది వడహారు సంభాలమండవం.

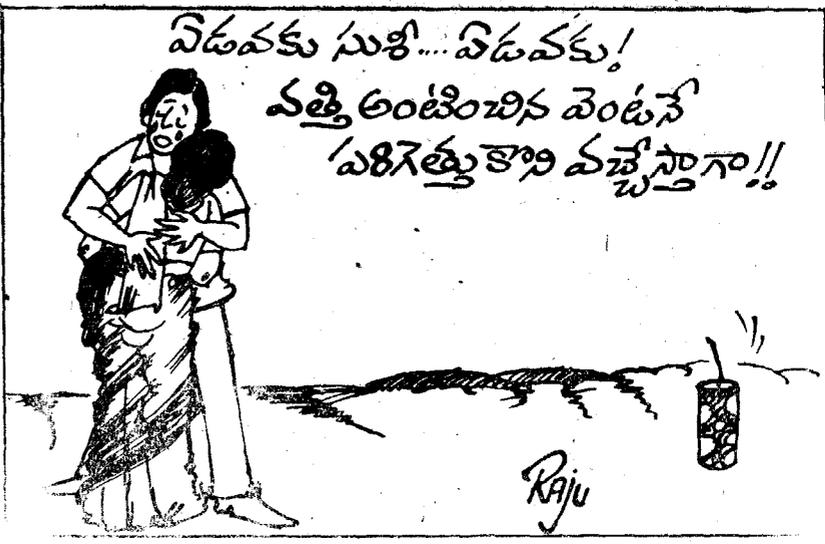
అందరం ఆచార్యుల కోసం చూస్తున్నాం. "అయవనీకృషాత అయ్యంబి లేదో" వాళ్ళా వీడ తంతుంది చని పూరిక సుండా కొండెక్కితే మాచిట్టి జోక చేశాడు.

అందరం వచ్చాం. రంగం పుగారు వెంకటేశ్వరుని మీద రెండుపాదాలు పాడారు. ర్యనాణగు వద్యాల చదివారు. నాకేమీ రావు. వాళ్ళు సాదేపాటలు వాళ్ళలా వింటున్నామి. కాని లక్ష్మి, మామ నాకు గురుకు వస్తూనే ఉన్నాడు. నా ఆభిప్రాయంలో లక్ష్మి మంచి అమ్మాయి. ఎంకెలాటి పని చేస్తూంది అవే విచారం.

పదివిమిషాల తర్వాత ఆచార్యులు వచ్చారు. ఒక సిల్వరు కాజీతో నీళ్ళు, పువ్వులవస్త్రం వట్టుకొని గుడి తాళం చెప్పలు తీశాడు.

మెరిసి పోతున్నాడపార్థ గారది మెరుపు బట్టిలో తలకు నగల్లో.

దీపారాధనచేసి అందరి ప్రతనమాలతో ఆ నహా ప్రనామార్చన చేశాం. ఆచార్యునికి

ఆచార్యునివారం చతురశి కావడం మా కెంతో తృప్తి నిచ్చింది. అందరం కొన్ని నిమిషాలు ఆధార్మిక చింతనతో గడిపాం హాయిగా.

తీర్థం ప్రసాదం తీసుకుని నెమ్మదిగా మెట్టుదిగి స్వర్ణ లింగేశ్వర అలయం వెళ్ళు నడిచాం గుహలో తెలని పాలరాతి లింగం అందంగా ఆకర్షణీయంగా ఉంది. అర్చకుడికి చెబుడు. కొబ్బరికాయ ఇచ్చి అతని చెవులో అరిచినట్టుగా గట్టిగా గోత్రనామాలు చెప్పి అరిచేకాదు చేయించు కున్నాం.

తర్వాత వగిలి శిథిలమౌతున్న గోడల మధ్య పాండవుల శిథిల శిల్పాలు—విముష్కరులు పగులగొట్టారో, ఏ శిల్పమూ పూరి ఆకారంలో లేదు. అవి పూర్వ వైఖరంలో ఎలా శోభించాయో, అను కున్నప్పుడు, రాజులు వారి పరిపాలనా, నటికాలం ఎలా ఉండేదో అనిపించింది. దిగువ గుడిలో మడి తీర్థం ప్రసాదం తీసుకుని శివ తేజవుల దర్శనమయిపోయింది కనుక మోదమ్మగుడికి బయలుదేరాం.

అందంగా సౌమ్యంగా ఉంది అమ్మవారి విగ్రహం. ఆక్కడ కొబ్బరికాయ కొట్టి కుంకమ తీసుకుని మళ్ళీ పూరివెళ్ళు నడిచాం చెరువు గట్టు నుంచి శ్మశానాల వక్కనుంచి తోవన.

అది శిథిలావస్థలో ఉన్న చిన్న కొండ. అంబులో ఏనాటి నుంచో కాపురమున్న ఓ గృహస్థు మాకు కొండ చూపించాడు.

అప్పటికి గంట వన్నెండు అందరం హోటల్లో దూరాం. హోటలు ముందే బస్

సాండు. మేం హోటల్లోంచి ఇవతలికి వచ్చేసరికి 'పడ్డాది' మీకుగా పోలె బస్సు రెడీగా ఉంది-ఎక్కేళాం.

పడ్డాది జంక్షన్లో దిగి ఊరోకి నడక ప్రారంభించాం. మా చిట్టిగాడు మళ్ళీ రెట్టి రివ్వటం ప్రారంభించాడు. వాడి మాటలు ఇద్దరు ముగ్గురు తప్ప ఎవ్వరూ వినటంలేదు. ఎవరి మాటల్లో వాళ్ళున్నారు. మా మూర్తి గాడికి పెళ్ళామంటే గొప్ప భయం.

ఈ ప్రయాణం చెయ్యటానికి ఆమె పర్యషను కోసం ఎంతగా తపించావురా; మూర్తి".... అని నా దుజం మీద తట్టాడు. నాకు కొంచెం కోవం వచ్చింది. వాడు అలా అందరి మధ్య నమ్మ చిన్న బుచ్చటం కష్టమనిపించింది. నీలా నేను ఆపి సర్వయితే ఆమె వెంటనే అంగీకరించేది. కాని.... అని ఆగిపోయాను.

ఇలాటి విషయాల్లో మా ఆనిదరా-మంచి హెచ్చు చేస్తుండలే. నేనంటే అన్నలు హడల్.... కాదనే దైర్యమెక్కడ? అని గల గలా నవ్వాడు.

సినిమా హాలు దగ్గర మా వాళ్ళు కొన్ని ఆగిపోయాం. మా బృందానికి మా కటి గాడే లీడరు. 'ఆరాధన' మంచి సిక్వల్. మాసి పోదాం అన్నాడు. అందరూ అలాగే అన్నారు ఉత్సాహంగా. నిజానికి నాకు చూడాలనే ఉంది. నేను సినిమా చూసి చాలా రాల మైంది. అక్కడ హాలు ముందు పడలు లక్ష్మి దగ్గరగా నిల్చుని నవ్వుకుంటూ ఏవో కబురు చెప్పుకుంటూ కనిపించారు. ఒక్క సారి విద్వాంతపోయినట్లయి, మరి లాగు

లేదు. ఇది వీడి వలలో పడిపోయింది అనుకున్నాను. గిరిజనుల్లో లేదో పలుకునేది పెద్ద వింత కాదు. అంత తప్పు కాదు. కాని 'దీన్ని వాడు హింస పెడతాడే'ని భాధని పించింది.

మాకన్నా ముందే, లక్ష్మి పాలు పినిమా హాలో దూరిపోయాడు. తిరిగి చచ్చేటప్పుడు వాళ్ళ నాకు కనుపించలేదు. తొందర తొందరగా ఊర్లోకి నడిచాం.

వడాది వెంకటరమణ మూల ఆలయం నిటాయగా ఉన్న మెట్లు—కొండపైకి వెళ్లే సరికి ఆయాసమొచ్చింది. వెళ్తున్న చతికిలబడి కూర్చున్న మాకు దిగు ఊరు కనిపించలేదు. పేదతీరుస్తున్నట్లు చలనిగాలి హాయిగా వీస్తుంది, చుట్టూ విశాలమైన జాగా. ఓవక్కనుంచుమాపే. అంత సుందర దృశ్యం: వచ్చని పైరు పొలం, వరుస వరుసగా తాటిచెట్లు, ఊరి వెళ్ళు నడిచే గొర్రెల మందలు, బంగారు మెట్లు ఊరు. ఊరుదగ్గరలో వున్న చిన్నకొండపై ఒకేఒక తాటి చెట్టు. ఓవెళ్ళ గుబురు ఇంటిమీద ఇరువట్లు కనుపించే వడాది ఊరు.

ప్రదక్షిణం చేసి స్వామి! ఆస్టోత్ర పూజ చేయించాం. రవి అ: మిస్తున్నాడు. చీకట్లు ముసురు కొంటున్నాడు. గబగబా మెట్లుదిగి పోయాం మెట్లకు ఇరువక్కలా వచ్చని చెట్టు.

మేము జంకనుకి వచ్చేసరికి "బడిల్" (అనకాపలి నుంచి హాకింపేట వెళ్ళే బస్సు) బస్సువచ్చేసింది. నీట్లు లేక వ్యాడు కండక్టరు. "పర్వాలేదు నిచ్చుంటా" అన్నాం. మాడుగులలో మళ్ళీ బస్సెక్కారు వదాలు, లక్ష్మి.

"గరిక బండ" దాటి బస్సు మాట్ ఎక్కింది. మళ్ళీ చలని వాతావరణం. చిన్న వానకుంపర. చలిగాలి.

బస్సు పాడేరు వచ్చేసరికి రాత్రి పది గంటలు దాటింది, లక్ష్మి, పాలు విషయం వనూనే మా ఆవిడకి చెప్పిను. ఆమె తేలిగనవ్వేసి. "వీళ్ళింతే. దీనికా మొగుడు నచ్చలేదయి ఉంటుంది" అనింది.

"వాడు మంచివాడు కాడ లక్ష్మికి చెప్పి చూడు" అన్నాను.

"ఆది నామాటనింటుందేవి యీ వాడురోజు వెళ్ళాన్ని ఎలా తంతున్నాడో హుసి అదివాడి వ్యామోహంలో వడిందే. ఏమనుకోవాలి. అయినా వాళ్ళవ్యూహంలో మన

జోక్కలెందుకు? అంది.

నిజం అనుకున్నాను నేను.

లక్ష్మి పదాంతో వచ్చేసింది. వాడి కిప్పులు ఇద్దరు పెళ్ళాలు. నెలగడిచింది. వాడు తాగటం వాగటం మామూలే. మా ఆవిడ అంది ఓరోజు. "ఏమిదోనండి పాపం లక్ష్మి ఇప్పుడు ఏడుసూంది వాడు తంతున్నాడని మళ్ళీ పరతితోన్నా పోతుందో ఏమో! అని దాని వెనుగుడికి తప్పు కట్టి పదాలు తెచ్చుకుంటే వీడికి తప్పుకట్టి మరొకడు తీసుకుపోతాడు ఆడది ఒకవస్తువుగా పరిగణించబడు తొందరపూట ఆమెకు అంత మనసు, మమతానురాణలు ఉన్నట్లు తోచదు. గిరిజనుల్లో. పసివాళ్ళయినా సరే పిల్లల్ని వదలి మరొక డిటో నవ్వుతూ వెళ్ళిపోవటం ఆశ్చర్యమని పినుంది.

రాత్రి పదిగంటల వేళ. "నన్నెవరన్నా రక్షించండి బాబూ! దయగల తలులు కాపాడండి బాబూ!" ప్రీ ఆర్తనాదాలు. ఆప్పుడే నిద్ర పట్టిన నేను తృళ్ళి పడి లేచి వీధినవడ్డాను. వదాలు ఇంట్లోంచే.... అటువెళ్ళు నడిచాను.

నల గురయిదుగురు ఆప్పుటికే అక్కడ మూగారు. వదాలు లక్ష్మిని తాళ్ళతో కళ్ళు చేతులు కట్టేసి కర్రతో కొడుకున్నాడు, వాడిచేలో కర్ర గట్టిగా పట్టుకున్నాను కాని వాడి బలంముందు నేను ఆగిలేక పోయాను. మరో రెండు వడింది లక్ష్మికి.

"అమ్మా." అరిచింది లక్ష్మి. ఎక్కడనుంచి వచ్చా? మా చిట్టిగాడు పోలీసుకానిస్తేమి య్యని వెంట బెట్టుకువచ్చాడు.

తేలిగ్గాహిరి పీల్చాను. వాడిని అభినందించాం. పోలీసులు వదాల్ని పట్టుకుపోయారు. లక్ష్మి అప్పుడే పట్టిపోయింది.

చెప్పవ: ఆడదాన్ని ఆడుపులో పెట్టడం చేతకాక కొడతాడు. ఆడదాన్నయినా సరే, పిల్లలయినా సరే, ఓచూపుతో, శాశించాలి అందు పురోపట్టాలి అంతేకాని ఉత్తమస్తువులా తిట్లడం ఏమిటా! ఉత్తబూట్" అన్నాడు.

"ఓచూపుతో మంత్రం వేసినట్లు మనుషుల్ని అదుపులో పెట్టడమా! ఏమో వాడు భార్య పిల్లల్ని అలా కంట్లోలో ఉంచాడేమో! మరి వాడితో స్నేహమే తప్ప వాడి కుటుంబంతో అంత పరిచయంలేదునాకు. వాడి పెళ్ళాం వద్దు. పొడగూ బందోబస్తుగా ఉంటుంది. పిల్లలూ ఆమె పోలికే మంచిటిగాడు మాత్రం కొంచెం పింగాణి బలహీనంగా ఉన్నట్లు కనుపిసారు మా ఆవిడకి అతని భార్యతో పరిచయముంది

గాని స్నేహం చనువూలేవు. అందుచేతవాడి కుటుంబ విషయాలు మాకు అంతగా తెలియవు.

"నువ్వలానే నీ భార్య పిల్లల్ని శాశి సావా" అడిగాను అమాయకంగా.

వాడు గబగబా నవ్వేసి "మరేమిటను కొన్నావు. మా పిల్ల పెద్దవలు నేను ఇంట్లో ఉన్నంతిసేపూ, వు సకాలు ముందేసుకుని కుక్కిన సేనుల్లా పడి ఉంటారనుకో. నా పెళ్ళయి ఇన్ని సంవత్సరాలయ్యింప! మా ఆవిడకి, ఇదిగో పలానా టిఫిను చెయ్యని కాని, కూర చెయ్యనికాని చెప్పను నా మన నెరిగి ఆమె చేసుంది. అంతే. మీ ఆవిడలా నణుగుడూ, నవ ఉండదు" అన్నాడు.

"నా జీతం చాలదురా! అందుకని మాకు కీమలాట లుంటాయి మరి. నువ్వే అద్వైత వంతుడివి. నీ భార్య ఏం కోరినా కొని తేగలవు అన్నాను.

"ఇప్పటి పెరకు ఆమెనన్నెం కోరలేదు తెలుసా! అంతా స్త్రీక్ల. నేనుకొన్న చీర కట్టాల్సిందే...." అన్నాడు గర్వంగా.

రెండు నిముషాల తర్వాత ఎవరింటి వైపు వాళ్ళం వెళ్ళిపోయాం. మా ఆవిడ నారాక కోసమే ఎదురు చూస్తున్నట్లు కుచున్నట్లుంది ఏముంది! ఏం చేశారు! అప్పేనా ఆ ఏడుపు" ఆత్రుతగా ఆసక్తిగా ప్రశ్నించింది.

జరిగినదంతా చెప్పి, "మా ఓటిగాడు పిలా అయినా తెలివైన వాడు" అన్నాను.

ఆవిడ అప్పుడే ఏదో గురు వచ్చినట్లు ఆగి అన్నట్లు అడగలనే మరచిపోతున్నాను. పార్లసారది గడి పూజారికి జీతమెంతిస్తారండీ! అంత శ్రద్ధగా పూజలవీ చేయించాడన్నారకదా! అని అడిగింది.

"ఏమో తెలియదు. అతన్ని అడిగితే పించలేదు. ఉభయ దర్పలు, ఉదరిణి నీళ్ళు అన్నాడు. దాని అర్థమేమిదో వాకు బోధపడలేదు" అని చెప్పాను.

ఆవిడ నవ్వి ఊరుకుంది "బాగుంది" అని.

నెలరోజులు గడిచిపోయాయి. మా నక్క వతి అన్నట్లే లక్ష్మి మరో మనువుతో లేచి పోయినట్లు విన్నాను. జీతాలముందు మా ఆమ్మాయి పుట్టిన రోజు ఎవరినన్నా ఆపు డిగి ఓ ఇరవై రూపాయలు మ్యుని వేదిస్తుంది మా నక్కవతి. నా దృష్టిలో చిట్టి గాడు మెదిలాడు. ఆ సాయంత్రం రెండు సార్లు వెళ్ళాను వాల్లింటికి. ఇంకా ఇంటికి

రాలేదు అనే సమాధానం వచ్చింది.

రాత్రివదిగంటలవుతుంది. చిటిగిడి ఇంటి వీధి వరండా మెట్లక్కాను. ఎవరో ఎవరినో కొడుకున్నట్లు కట్టం. మంచి నూన్నట్లు గుసగుస మాటలు. ఎవరా? చిటిగిడి భార్యని కొడుకున్నాడా? పిల్లల్ని కొడుకున్నాడా? అనుమానం వచ్చింది. ప్రయత్నంగానే పక్కకు నడిచి, ఆకట్టం మూస్తూ గదికిటికి రెక్కజకటి కొంచం తెరచి ఉండటంవలన దానిలోంచి లోవలికి తొంగి చూశాను.

అంతే, నిర్దాంతపోయాను. మొర్రపోయాను. నా ముర్రపనిచెయ్యటం వలనేసింది రెండు మూడుకొర్రాలు. నాకనులననేను నమ్మలేక పోయాను, కడివికమా, లగంటున్నానా? అనుమానంక్షణంకలకాదు జం. నాకనులకు కనుపించే దృశ్యం మొర్రగా ఉంది.

చిటిగిడు పిల్లి. అతని ర్యపులి. చూడ కూడమకుంటూనే చూస్తున్నాను వెనుదిరిగి వెళ్ళి పోవాలనుకుంటూనే నిల్చున్నాను.

"మళ్ళీ కాగుతావా? కాగుతావా?" చిటి

గిడి బుగ్గ ఆమెచేతిలో సాగిపోయింది.

ఒక్కతోపుతో గోడకుగుద్దుకు చతికిల బిడారు చిటిగిడు. అతనిరెక్కపటి గుంజి నిలబోబెటి, "నీకు ఎన్నిసార్లు చెప్పారేం?" ఒక పదిగుద్దు వాడి పీపుమీద. నాకు నవ్వు, జాతి. ఆమెమీద కోపం. ఎదుకో నా గుండె వేగంగా కొట్టుకుంటుంది.

ఆమె చేతిలో వాడి చెవి నలిగిపోతూంది "అమ్మా!" అరవబోయాను చిటిగిడు. ఆమె చెంబ్యి అతని నోరు మూసింది.

మరి చూడలేక పోయాను అచిత్రహింస. కార్టూను చదివి నవ్వుకుక్కానుగాని నిజంగా ఇలాటి ఆడవళ్ళుంటారని ఈ రోజు వరకూ నమ్మలేదు.

మ్మాడు వాడి బండ్రోతు బిజార్లో కను పిస్తే అడిగాను "అయ్యగారు ఇంట్లో పున్నారా?" అని.

దానికి వాడు "వళ్ళనొప్పలంటి ఇంట్లోనే ఉన్నారు" అన్నాడు.

వళ్ళు నొప్పులూ? స్వగతంలా అన్నాను.

"అవునండి" అని కివకివ వచ్చాడు వాడు. వాడికి తెల్సే ఉంటుంది ఆ ఇంటి బాగోకిం. అనుకుని ఎలావున్నా కవ్వాల చిట్టగిట్టే చూడాలని వాడింటికెళ్ళాను

"వంట్లో బాగాలేదు. ఇంట్లో ఉన్నారూ రండి" ఆ ఇల్లాల ఆహ్వానించింది. నిన్న రాత్రి భద్రకాలి రూకం దాల్చిన ఆమె ఇచ్చాను ముద్దలా. లా కనుపించింది.

"ఏరా?" పలకరించాను చిటిగిట్టి.

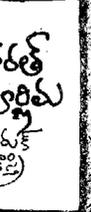
"ఊ." మూలిగి, లేచి కూర్చున్నాను.

"వంట్లో బాగోలేదా?" అడిగాను.

"అవునా. జలుబు, తలనెప్పి, వళ్ళు నెప్పులూ. నాకు పరమాన్నంపడదు మొర్రలో అంటే నిన్న మా అవిడ బిలనంతాన్నా తిని పించింది. మా చిన్నదాని పుట్టిసరోజు" అని మళ్ళీ వెనక్కు వెలి పరుకన్నాడు.

మా చిటిగిట్టి చూస్తూంటే నాకు నవ్వులో విడవోలో తోచలేదు

నవోదయ పబ్లిషర్స్ లోజోపుస్తకాలు వెలువడ్డాయి!

						
<p>ప్రేమ పల్లెను అలరించిన ఆంధ్రప్రభ కేరియస్.</p> <p>ప్రేమ పల్లె</p> <p>శ్రీకమలా రు. 11-50</p>	<p>ఆంధ్ర ప్రభ కృతాల సవలల పాఠశాల బహుమతి పొందిన కవల..</p> <p>ఆంధ్ర ప్రభ</p> <p>మంథా వెంకట రమణారెడ్డి రు. 20-00</p>	<p>మూల్య వైఖిలు సాంఘిక సులభంగా ప్రవేశించిన చోర కవల..</p> <p>చోర వైఖిలు</p> <p>వి.వి. పాఠశాల రు. 11-50</p>	<p>కేటి సాంఘిక స్థితి గతులు కృతాలను విస్తృతం చేస్తున్న కవల..</p> <p>సాంఘిక స్థితి గతులు</p> <p>కవల రమణ రు. 7-50</p>	<p>తెలుగులో మొట్ట మొట్టగా ప్రస్తావన కౌపంలా వెలువడిన పేరడీల సంకలనం (99 పు. పేజీలతో) 80 ఎం.ఎస్.ఎల్.తో)</p> <p>తెలుగులో మొట్ట మొట్టగా</p> <p>రు. 9-00</p>	<p>విద్యుత్ కళ విశాఖలో విద్యుత్ కళా కళా వివరణలతో వందరకాల మోడీల పాఠానుసారా</p> <p>విద్యుత్ కళ</p> <p>వి.వి. పాఠశాల రు. 10-00</p>	<p>నవోదయ పబ్లిషర్స్ మరో ఆంధ్రప్రభ కవల</p> <p>నవోదయ పబ్లిషర్స్</p> <p>జల సూత్రం రుక్మిణి కౌండిన్య గారి 20 కృతుల సంపుటి అతి ప్రకారం వర్ణనాంధి.</p>

కొలలిన పుస్తకాల ఇంటిమూలం కరగపాటు తగ్గించి 40% డిస్కంట్ పంపిణీ - పాఠశాల పుస్తకాల ప్రాధాన్యత కోసం వి.వి. పాఠశాల పంపగలము!

నవోదయ పబ్లిషర్స్
 విజయవాడ 520002 • సుంకూరు 522002